

можливості, здібності, ресурси та інше для самозбереження та саморуху під впливом певного способу мислення, світогляду, традицій, менталітету, властивими тільки цій території. Потенціал регіон може бути розглянутий як із позиції минулого, так і з позиції сьогодення. У першому випадку він постає як «запаси» (минулий досвід), накопичені в процесі становлення та розвитку регіону, у другому – як можливості використання цих «запасів» та його сучасного стану для розвитку регіону.

Отже, потенціал регіону – це сукупність ресурсів (можливості, засоби, минулий досвід), закладені у самому регіоні, і які він має в своєму розпорядженні, використання яких дозволить вирішити якесь завдання, досягти поставлених цілей, які сприяють розвитку регіону. Таким чином, особливості дослідницької проблематики, різні методологічні підходи до розуміння потенціалу визначають поняття «потенціал регіону».

Література:

1. Радионова Л. А. Интеллектуальный потенциал города XXI столетия / Людина, культура, техника в новом тысячелетии. Материалы IX Міжнар. науково-практ. конф. Харків : ХАІ. 2008.
2. Большой словарь иностранных слов. Издательство «ИДДК», 2007. URL: http://dic.academic.ru/dic.nsf/dic_fwords/28854/
3. Большой энциклопедический словарь. URL : <http://vslozare.ru/slovo/bolshoj-jentziklopedicheskij-slovar/potentzial>
4. Толковый словарь Ефремовой. URL : <http://enc-dic.com/efremova/Potencial-79962.html>
5. Аристотель. Сочинения: В 4-х томах. Т.1. М.: Мысль, 1976. С.231
6. Реанович Е. А. Смысловые значения понятия «ПОТЕНЦИАЛ» // *Международный научно-исследовательский журнал*, 2012. № 12. URL : <http://research-journal.org/featured/smyslovye-znachenie-ponyatiya-potencial/>

ТУРИЗМ У КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ

Біленко М. О., студентка 1 курсу магістратури факультету міжнародного туризму та економіки

Цвілий С. М., к.е.н., доцент кафедри туристичного, готельного та ресторанного бізнесу

Національний університет «Запорізька політехніка»

Туризм є провідною галуззю економіки регіону та потужним джерелом прибутку, а також невід'ємною частиною сучасного економічного розвитку. З початку XXI століття у розвитку туристичної індустрії почали проявлятися тенденції, які безпосередньо пов'язані з економічним розвитком, в цілому, та з тим, як відбиваються його негативні наслідки у навколишньому середовищі. Одночасно з цим, розвиток туристичної галузі є також важливим чинником не тільки економічного, а й соціального та культурного характеру регіону.

Сьогодні головним завданням регіону є постановка питання щодо сталого розвитку туризму, використання потенціалу, як фундаменту збалансованого розвитку територій, враховуючи економічні, соціальні та екологічні аспекти. В цьому сенсі актуальності набуває аналіз найголовніших внутрішніх і зовнішніх факторів, принципів регулювання сталого розвитку туристичної галузі регіону.

Під сталим розвитком слід розуміти процес, що забезпечує задоволення необхідних потреб суспільства, зберігаючи і відновлюючи при цьому цілісність навколишнього середовища, підтримує баланс між потребами та потенціалом суспільства. Також до цієї категорії можна включити розвиток, що задовольняє потреби нинішнього часу, але не ставить під загрозу здатність майбутніх поколінь задовольняти власні потреби [4]. В свою чергу, сучасний термін «сталий туризм» (sustainable tourism) є невід'ємною частиною сталого розвитку суспільства, що може забезпечити міцний і гармонійний розвиток регіону.

Існує багато досліджень щодо сутності поняття сталого розвитку туризму. Виходячи з концептуальної сутності «sustainable tourism», яка запропонована UNWTO: «Принципи сталого розвитку належать до екологічних, економічних та соціально-культурних аспектів розвитку туризму, і необхідно встановити відповідний баланс між цими трьома аспектами, з метою гарантування його довгострокової стійкості», визначено, що слід оптимально використовувати екологічні ресурси, поважати соціокультурну оригінальність, забезпечувати довгострокові соціально-економічні вигоди всім зацікавленим сторонам [3]. У центрі концепції сталого розвитку туризму міститься система уявлень, що визначає задум політики розвитку галузі. Така концепція повинна враховувати всі стратегічні пріоритети і цілі розвитку туризму, важливі напрями та засоби визначених цілей, повністю відображати позицію регіону стосовно стратегії розвитку туристичної галузі і включати конкретні заходи для їх реалізації [5].

Сутність концепції сталого розвитку вітчизняного туризму регіону включає два фундаментальних положення, які взаємопов'язані між собою: по-перше, необхідність задовольняти потреби всіх груп суспільства, і дуже часто за допомогою форм соціального туризму. Крім того, туризм майже однаково проявляється в економічних і соціальних потребах людини; по-друге обмежена здатність навколишнього середовища задовольняти сьогоднішні та майбутні потреби суспільства. У сталому розвитку туризму регіону є також економічні, соціально-побутові та культурологічні обмеження, які обумовлені станом технологій, цифровізацією бізнесу рівнем освіти та культури населення [2].

Розроблюючи концепцію сталого розвитку туристичної сфери регіону слід враховувати фактори, які безпосередньо впливатимуть на стійкість його економічного розвитку. Фактори сталого розвитку туризму доцільно поділити на зовнішні та внутрішні. До зовнішніх відносяться: 1) державні і світові моделі екологічної політики: створюються на основі принципів сталого розвитку з врахуванням специфіки реалізації екологічної політики окремими державами та громадами; 2) тенденції функціонування вітчизняного та міжнародного ринків туристично-рекреаційних послуг: моніторинг послуг дасть змогу раціонально

оцінити не лише тенденції попиту на окремі види туристично-рекреаційних послуг, а й потенційну зацікавленість в наданні послуг конкретних туристичних територій; 3) пріоритети державної політики соціально-економічного розвитку: спрямовані на забезпечення повного правового та нормативного забезпечення сталого та екологічно збалансованого розвитку регіонів; 4) реалізація державної політики щодо інновацій, фінансів та інвестицій: умови залучення інвестицій та надання кредитів на розвиток туристично-рекреаційної діяльності, можливість значного стимулювання її розвитку шляхом модернізації та будівництва нових рекреаційно-туристичних об'єктів; 5) національна digital-трансформація.

До внутрішніх чинників сталого розвитку туризму доцільно віднести: 1) стратегію розвитку туризму в регіонах: визначає направленість регіонального розвитку туристичної галузі, генерує мету, цілі, створює можливість знаходити компромісні варіанти суперечливих питань; 2) забезпечення регіону природним ресурсним потенціалом: природно-ресурсний потенціал визначає ймовірність й ефективність розвитку туризму в регіоні; 3) галузеві та територіальні структури господарського комплексу регіону: оптимізація дозволяє підтримувати високі екологічні стандарти та темпи соціально-економічного розвитку регіону [4].

Варто враховувати той факт, що стратегічне планування в туристичній сфері регіону має здійснюватись на основі стратегії соціально-економічного розвитку всієї країни, що забезпечить цілеспрямованість на підвищення якості життя населення і слугуватиме основним показником оцінки сталого розвитку туризму. Існує п'ять ключових принципів сталого розвитку, на базі яких туризм може зробити значний внесок у їх покращення: 1) стале економічне зростання; 2) соціальна організованість, зайнятість та скорочення бідності; 3) ефективне використання ресурсів та їх охорона, зміна кліматичних умов території; 4) культурна спадщина та цінності регіону; 5) порозуміння, мир та безпека [1].

Наразі UNVTO обговорюються питання щодо застосування подальших ідей сталого розвитку, як інструменту прогресу, наприклад, «Туризм, як двигун економічного зростання» та «Туризм, як засіб для створення можливостей, поліпшення охорони культури і взаєморозуміння». Так, Всесвітня туристська організація надає великого значення вимірюванню показників сталого туризму, як одного з головних інструментів для ефективного планування туристичної політики регіону та управління туристичними дестинаціями та локаціями [3]. Враховуючи зазначене вище, слід підкреслити, що UNVTO також підтримує інноваційний спосіб моніторингу процесів сталого розвитку туризму.

В цілому, у зв'язку з швидким та динамічним розвитком туризму, сталий туризм є одним із головних пріоритетів. Найголовнішим завданням вирішення конфлікту між природним середовищем і розвитком туризму, між потребами суспільства (туристичні потреби) є раціональне та ефективне використання й охорона природного потенціалу регіону. Під час розробки концепцій сталого розвитку туризму вітчизняного регіону слід враховувати фактори зовнішнього та внутрішнього впливу (екологічна політика, державна політика соціально-економічного розвитку, стратегія розвитку туризму в регіонах, природно-ресурсний потенціал та ін.). Перспективами подальших досліджень у цьому

напрямку є розробка та впровадження конкретних дій, інструментів та заходів для реалізації концепції сталого розвитку туризму у вітчизняних регіонах.

Література:

1. Божко Л. Д. Проблеми розвитку сталого туризму в Україні в умовах глобалізації / Л. Д. Божко // Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. 2014. № 2. С. 43-50.
2. Герасименко В.Г. Концепція сталого розвитку туризму: етапи становлення і сучасний зміст / В.Г. Герасименко // Туристична освіта в Україні: проблеми і перспективи : зб. наук. праць. 2007. Вип. 1. С. 17-23.
3. Мелько Л. Ф. Туризм у контексті сталого розвитку. *Збірник наукових праць «Вчені записки Університету КРОК»*. 2021. Вип. №2 (62). 193с.
4. Миронов Ю. Б., Львівська К. А. Сутність та чинники сталого розвитку туризму в регіоні. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2013. Вип. 23.11. С. 117-122.
5. Свірідова Н.Д. Концепція сталого розвитку туризму в сучасних умовах / Н.Д. Свірідова // Культура народів Причорномор'я. 2009. № 176. С. 166-168.

УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ ПРОДАЖІВ ПІДПРИЄМСТВА

Бондаренко Р. М., студент 6 курсу факультету Навчально-науковий інститут економіки, менеджменту і міжнародного бізнесу

Горова К. О., к.е.н., доцент кафедри Менеджменту і оподаткування

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

Необхідність створення ефективної системи управління продажем визначається тим фактом, що багато компаній зазнають невдачі протягом перших трьох років свого існування через те, що вони не приділяли достатньої уваги організації системи продажів.

Управління продажами може бути ефективним, якщо його цілі правильно визначені та направлені на [2]:

- збільшення продажів;
- позитивний вплив на продуктивність компанії, відділу збуту та керівників;
- попередження виникнення складних ситуацій;
- визначення конкретної цільової аудиторії;
- коригування стратегії під поточні вимоги ринку.

Система управління продажем - це цілий комплекс заходів, спрямованих на вирішення всіх важливих проблем збуту. Основні засоби управління продажами наступні [1]:

1. Планування (без нього неможливо досягти стратегічних цілей).
2. Організація (необхідна для підвищення ефективності роботи, збільшення продажів, своєчасного виконання завдань).
3. Контроль (контроль якості, ефективності та оперативності дій усіх працівників).